

הכלי לאמידת החוסן הקהילתי בישראל (CCRAM)
Conjoint Community Resiliency Assessment Measure

ינואר 2013

שלום רב,

בודאי שמעת את המושגים "חוסן" ו"חוסן קהילתי", בדפים אלו ברצוננו להסביר בקצרה במה מדובר ולהזמין אותך ואת משפחתך להשתתף בסקר שיסייע לקהילתך להיערך טוב יותר למצבי חירום.

רקע

חוסנה של קהילה מוגדר כיכולתה לתפקד בעת משבר ולחזור לשגרה (גם אם חדשה) ביעילות לאחר אסון. חשוב לאמר שהחוסן הקהילתי מתבסס על ההכנה בשיגרה, והתנהלות קהילות במצבי חירום תהיה לרוב קשורה בהתנהלותן בשגרה. החוסן הקהילתי מהווה משאב להתמודדות, גם אישית וגם קהילתית עם האיום או הקושי.

הצוות הישראלי שחוקר את החוסן הקהילתי הוקם בשנת 2010. הוא מאגד מומחי תוכן משבעה מוסדות אקדמיים בישראל, אנשי שטח, ומקבלי החלטות. מטרתו הינה לתת בידי מקבלי החלטות כלים למיקוד והכוונת משאבים לתחומים שאותרו במחקר כבעלי השפעה על החוסן הקהילתי. בין מומחי התוכן בקבוצה- פרופ' שגיא (אב"ג), פרופ' קירשנבאום (טכניון), פרופ' קמחי (תל-חי), פרופ' שמאי (חיפה), פרופ' פרס (ת"א), דר' ליסיצה (אריאל) ודר' סנדר (רווחה), דר' ביליג (אריאל), דר' קנטי (חיפה). בין הרשויות: פיקוד העורף, משרד הביטחון, משרד הבריאות, משרד הרווחה, משרד הפנים, משרד ראש הממשלה. דר' אהרנסון-דניאל (אב"ג) ופרופ' להד (תל-חי) מובילים את הקבוצה.

המטרות שהצבנו לעצמנו בפרויקט וכבר הושגו:

- פיתוח ותיקוף כלי מהימן לאמידת החוסן הקהילתי (הסתיים)
- מדידה ראשונית (בייסליין) של מרכיבי חוסן קהילתי (הסתיים)
- תרגום הממצאים למדדים וסמנים שימשו מקבלי החלטות בזמן אמת

כעת אנו שוקדים על

- פיתוח מנגנון לתכנון השקעת משאבים לחיזוק חולשות שאותרו במהלך האבחון
- המלצות על תכניות ממוקדות לחיזוק החוסן בהתבסס על מדדים שאותרו
- הערכה עיתית של החוסן על ידי מדידה שיטתית תקופתית של מרכיבי חוסן קהילתי
- מתן משוב למקבלי החלטות **על יעילות הפעולות שננקטות**

ממצאים ראשוניים ממחקר החלוץ:

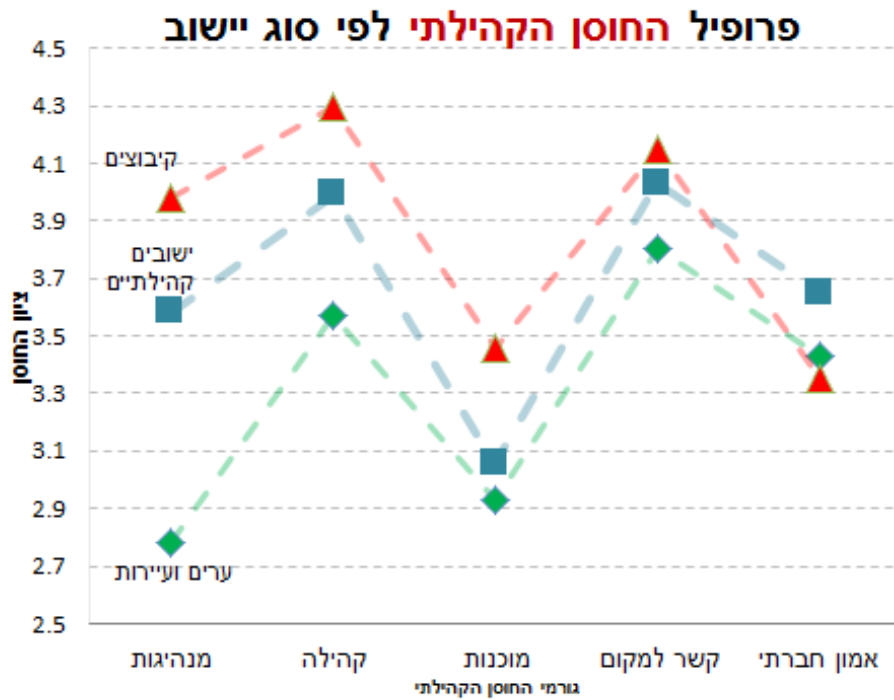
הנחות היסוד של מקבלי החלטות בישראל ובעולם הן "חולשות" (להבדיל מחוסן) מבוססות בין היתר על גורמים כגון רמת הכנסה ומעמד תעסוקתי. תכניות, כספים ומאמצים רבים מושקעים בכיוון זה, אולם, כאשר מדובר בחוסן קהילתי ועמידה בפני מצב אסון, **המחקר מראה שהמצב שונה** והדברים המשפיעים על החוסן הם: מספר שנות מגורים בקהילה, מספר חשיפות קודמות לאירועי חירום והשתייכות לצוות חירום יישובי.

לא מנבא
מגדר
השכלה
הכנסה
ארץ לידה

מנבא חיובי
מצב תעסוקתי
מספר שנים בקהילה
השתייכות לצוות חירום יישובי
סוג ישוב (קיבוץ, מושב, ישוב קהילתי)

מרכיבי החוסן הקהילתי לפי מודל ה-CCRAM

תרשימי פרופיל החוסן הקהילתי מדגימים את היכולת של הכלי להבחין בין חוסנם של ישובים שונים או סוגי ישובים, חוסנו של אותו הישוב כעבור זמן ואת האפשרות לזהות מה ממרכיבי החוסן נחלש או התחזק. לדוגמא - בעת מבצע "עמוד ענן" האמון החברתי לא השתנה אך יתר מרכיבי החוסן הקהילתי השתפרו.

